

UZASADNIENIE

wyroku z 19 września 2022 roku

I. Stanowiska stron

T. A. wniósł o zasądzenie od (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. w związku z nienależytym wykonaniem umowy przewozu (uszkodzeniem przesyłki w transporcie): 1 690 zł tytułem odszkodowania oraz 1 000 zł zadośćuczynienia na rzecz Otwarte R. Fundacja (...), a także zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, w tym 50 zł poniesionych na pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym (pozew k. 6-9, uzupełnienie braków formalnych k. 38).

Pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. Podniosła zarzut braku legitymacji czynnej powoda, a ponadto brak jej odpowiedzialności za szkodę w przesyłce z uwagi na jej przyjęcie bez zastrzeżeń przez odbiorcę, a także nieudowodnienie roszczenia co do wysokości.

II. Ustalenia faktyczne

T. A. nabył maskę samochodową za 1 400 zł, uiszczając jednocześnie 150 zł za przesyłkę (faktura k. 41).

3 września 2020 r. K. B. (1) zleciła zorganizowanie przewozu (...) sp. z o.o. (platforma „e-spedycja”) i uiściła na ten cel 140 zł (potwierdzenie przelewu k. 42, korespondencja k. 43-44).

4 września 2020 r. J. S. (prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...)) jako podwykonawca (...) sp. z o.o. zleciła (...) sp. z o.o. przewóz ww. maski, wskazując w liście przewozowym jako nadawcę K. B. (2) (prowadzącego działalność pod firmą (...)), a jako odbiorcę B. R. (prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...)) (list przewozowy k. 22).

7 września 2020 r. przesyłka dotarła do B. R. i została przez niego przyjęta bez zastrzeżeń, bez weryfikowania jej stanu (bezsporne).

Maska jest uszkodzona (bezsporne, fotografie k. 10-13).

K. B. (1) oraz J. S. próbowały bezskutecznie dochodzić roszczeń z tytułu szkody w przesyłce (korespondencja k. 15-19, 21).

III. Ocena dowodów

Dowody z zeznań świadków K. B. (2) i B. R. zostały pominięte jako zgłoszone na fakty nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Z uwagi na brak legitymacji czynnej powoda oraz bezsporne niesprawdzenie przesyłki przy odbiorze, prowadzenie dalszego postępowania dowodowego było zbędne, bo nie mogłoby doprowadzić do innego rozstrzygnięcia niż oddalenie powództwa.

IV. Ocena prawna

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Po pierwsze, powód nie miał legitymacji czynnej. Legitymację tę miałby natomiast (mógłby dochodzić roszczeń przeciwko pozwanej z tytułu uszkodzenia przesyłki) odbiorca przesyłki tj. B. R. jako osoba uprawniona do jej rozporządzeniem w rozumieniu przepisów prawa przewozowego, o czym stanowi art. 75 ust. 3 pkt 2 lit. b w zw. z art. 53 ust. 2 i 4 prawa przewozowego. Wynika to jednoznacznie z listu przewozowego, który w sposób wiążący określa osoby uprawnione w ramach stosunku wynikającego z zawieszanej umowy przewozu.

Tak też wskazuje się w nauce prawa, a mianowicie: Ustawa nadaje uprawnienie do dochodzenia takich roszczeń nadawcy lub odbiorcy, zależnie od tego, któremu z nich przysługuje prawo rozporządzania przesyłką. Legitymacja do dochodzenia roszczeń unormowana jest zatem w sposób czysto formalny. Chodzi bowiem o rozporządzenie w sensie, w jakim sformułowania tego użyto w przepisie art. 53 (prawo do odstąpienia lub zmiany umowy przewozu), a nie o czynność prawną rozporządzającą. Stąd też osobą uprawnioną do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec przewoźnika jest nadawca – do chwili odbioru przesyłki albo przyjęcia listu przewozowego przez odbiorcę lub wprowadzenia przez niego zmian do umowy przewozu. Od tego momentu osobą uprawnioną jest odbiorca przesyłki (art. 53 ust. 4). Uprawnienie do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec przewoźnika uzależnione jest zatem od spełnienia w pierwszym rzędzie warunków formalnych, określonych w przepisach art. 53 dotyczących tzw. rozporządzania przesyłką. Jeśli chodzi o szkodę w substancji przesyłki, to fakt jej utraty, ubytku lub uszkodzenia traktowany jest jako szkoda sama w sobie i od osoby formalnie legitymowanej (tzw. osoby uprawnionej) nie wymaga się udowodnienia, że szkoda ta ją właśnie dotknęła. Jak widać, na podstawie omawianego powyżej unormowania prawo dochodzenia roszczeń z tytułu utraty, ubytku lub uszkodzenia przesyłki jest niezależne od tego, czy szkoda (w tradycyjnym cywilistycznym sensie, jako różnica pomiędzy stanem majątku określonej osoby sprzed zdarzenia i po zdarzeniu) dotknęła rzeczywiście osobę uprawnioną. Charakterystyczne jest to, że w przepisach ustawy nie wspomina się o „poszkodowanym”, mowa jest natomiast o osobie „uprawnionej do dochodzenia roszczeń”. Takie rozwiązanie wydaje się uzasadnione w odniesieniu do roszczeń dotyczących samej przesyłki. Eliminuje ono konieczność wnikania w niejednokrotnie skomplikowaną treść stosunków prawnych łączących uczestników procesu przewozowego między sobą oraz z innymi osobami zainteresowanymi przesyłką, a w szczególności wnikania w konieczność ustalenia, kto ponosi tzw. niebezpieczeństwo przypadkowej utraty lub uszkodzenia przesyłki w czasie przewozu. Biorąc pod uwagę zróżnicowanie wspomnianych stosunków prawnych oraz wielość roszczeń wynikających z omawianego tytułu, należy stwierdzić, że wskazane unormowanie w praktyce znacznie ułatwia realizację tych roszczeń. Ewentualny brak tożsamości pomiędzy osobą uprawnioną w rozumieniu art. 75 ust. 3 pkt 2 a osobą poszkodowaną rodzi konieczność wzajemnych rozliczeń pomiędzy tymi osobami, opartych na treści łączącego je stosunku prawnego (np. umowie sprzedaży czy spedycji, gdy osobą uprawnioną jest spedytor) (tak K. Wesołowski, w: Ambrożuk, Dąbrowski, Prawo przewozowe. Komentarz, LEX 2019, art. 75, nb. V.4-7).

Na marginesie (jako że nie ma to istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia), powód nie był nawet osobą zlecającą przewóz. Osobą tą była J. S., działająca na zlecenie (...) sp. z o.o., działającej z kolei na zlecenie K. B. (1). Powód był natomiast nabywcą (właścicielem) maski, która stanowiła przedmiot przesyłki, nie uzasadnia to jednak samo przez się jego legitymacji czynnej.

Po drugie, ewentualne roszczenia wygasły wskutek przyjęcia przesyłki przez odbiorcę bez zastrzeżeń, o czym stanowi art. 76 prawa przewozowego. W szczególności wskazać należy, że szkoda, którą opisuje powód, w postaci wgniecenia maski, jest typową szkodą „dającą się z zewnątrz zauważyć” (por. art. 76 pkt 4 pr. przew.) – oczywiście pod warunkiem otwarcia opakowania, co stanowi akt elementarnej staranności odbiorcy w ramach umowy przewozu. Jak trafnie wskazuje się w piśmiennictwie o ukrytym charakterze szkody decydują kryteria obiektywne. Szkoda jest ukryta, jeśli nie mogła zostać w konkretnych okolicznościach ujawniona przez „modelowego” odbiorcę (uprawnionego), działającego z należytą starannością (art. 355 k.c.) (tak K. Wesołowski, w: Ambrożuk, Dąbrowski, Prawo przewozowe. Komentarz, LEX 2019, art. 76, nb. III.5). Tym samym ewentualne uszkodzenie przesyłki w transporcie nie może podlegać ustaleniu w postępowaniu dowodowym, skoro ustawodawca uzależnił możliwość wywodzenia z tego uszkodzenia roszczeń od zgłoszenia zastrzeżeń co do stanu przesyłki przed jej odbiorem.

Po trzecie, powód nie wykazał wysokości szkody, i to mimo zobowiązania z terminem prekluzyjnym w trybie art. 2053 § 2 k.p.c. (k. 87). Brak podstaw do przyjęcia, bez wykazania tego twierdzenia, które jest między stronami sporne, że maska z wgnieceniem nie ma żadnej wartości, tym samym że szkoda wynosi wartość tej maski (por. art. 81 ust. 1 prawa przewozowego, zgodnie z którym odszkodowanie wynosi procentowe zmniejszenie wartości przesyłki). Tym bardziej za szkodę podlegającą indemnizacji na gruncie prawa przewozowego nie sposób uznać kosztów transportu (art. 81 ust. 2 prawa przewozowego).

Jeśli chodzi o żądanie „zadośćuczynienia na cel społeczny”, roszczenie to było niezasadne w stopniu oczywistym. W obowiązującym systemie prawnym za ewentualne nienależyte wykonanie umowy poszkodowanemu nie przysługuje naprawa szkód niemajątkowych. Szkody takie są kompensowane wyłącznie w razie naruszenia dóbr osobistych (art. 445, 446, 448 k.c.) lub w przypadku istnienia szczególnej podstawy prawnej (art. 50 ust. 2 ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych).

V. Koszty procesu

O kosztach sąd orzekł na podstawie odpowiedzialności za wynik procesu stosownie do art. 98 § 1 i 3 k.c. Powód jako przegrywający obowiązana jest zwrócić poniesione przez pozwaną koszty, na które złożyły się: opłata skarbową od złożonego dokumentu pełnomocnictwa (17 zł) i wynagrodzenie radcy prawnego stosownie do § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych (900 zł).

W., 12 grudnia 2022 roku asesor sądowy Mateusz Janicki

Z.ądzenia:

- odnotować uzasadnienie;

- odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć powodowi z pouczeniem że w terminie 3 tygodni może wnieść apelację do Sądu Okręgowego w Warszawie za pośrednictwem tut. sądu (opłata od apelacji wynosi 200 zł),

- zaopatrzyć akta w epo od korespondencji k. 87, którą wszyć jako k. 87a.

W., 12 grudnia 2022 roku asesor sądowy Mateusz Janicki